

grenzen de overeenkomsten met ziekenfondsen als *vervallen* te beschouwen en de zieken slechts tegen particulier tarief te behandelen. De verzekerden moeten dan maar bij de ziekenfondsen om terugbetaling aankloppen. Te München is men ook geneigd tot deze opvatting, doch men heeft besloten, af te wachten, wat het Leipziger Verband zal aanraden. (*Münch. med. Wochenschr.*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

EEN MAATSCHAPPIJ VAN GENEESKUNST IN HAAGSCHEN GEEST.

Hoewel niet meer actief in den strijd, toch volg ik steeds nog met warme belangstelling het geneeskundig leven, zooals zich dit, in de ontwikkeling en gestadige verandering onzer Maatschappij, afspiegelt. Al kost het hem, die tot de ouderen behoort, wel eens moeite het streven der jongeren te begrijpen, zoo geloof ik toch, dat het mij steeds gelukt is het goede op prijs te stellen in al hetgeen nu anders gaat dan in mijn actieven tijd.

Thans echter, nu ik het voorstel B. van het hoofdbestuur heb doorgelezen en overdacht, moet ik bekennen, dat het mij onmogelijk is, in den geest, dien dit voorstel ademt, iets te ontdekken, dat spreekt van jeugdige frischheid, van ruim inzicht, van een sympathiek streven. Integendeel mij waait uit dit voorstel dezelfde geest tegemoet, die sinds verscheidene jaren, als een drukkende walm, over ons land heeft gehangen: een geest, die hervorming wil bereiken door het scheppen van steeds meer commissies en bureaux, het aanstellen van steeds meer ambtenaren, het onbeperkt rondstrooien met geld. Doordrongen van dezen geest is dit hoofdbestuursvoorstel, met zijn nogal grootsprakige toelichting, een door-en-door Haagsch rapport. De ontwerper ervan is blijkbaar zóó onder de bekoring van onze regeeringsmachinerie, dat hij de Maatschappij van geneeskunst voor een koninkrijk houdt; het hoofdbestuur voor een ministerie. Hij spreekt van parlement, van directeur-generaal, secretaris-generaal en referendarissen, en verbindt juristen aan al de te scheppen colleges. Zoo heerlijk lijkt hem dit alles, dat de Maatschappij naar den Haag moet verhuizen. Daar zullen de nieuwe Maatschappij-dignitarissen zich eens recht thuis voelen, in het Nederlandsche mandarijnen-wereldje.

In een dagblad of tijdschrift — tot mijn spijt kan ik in mijn herinnering de plaats niet terugvinden — heb ik vóór eenigen tijd een artikel gelezen, waarmede ik van harte instemde. Tegenover den Haagschen geest stelde het die van onze koopsteden met hun geweldigen voorraad van materiele en intellectuele hulpmiddelen, waar men voortschrijdt met haastigen stap en blijkbaar ieder geheel vervuld is van zijn arbeid. Zoo geheel anders dan het leven in de hofstad met zijn groote ambtenaarswereld, waar niemand haast heeft, waar ieder rijk schijnt te zijn en genietend van een lange vacantie. Het betoogde de wenschelijkheid, dat de regeeringsbureaux, die daarvan den nadeeligen invloed maar al te zeer bleken te ondervinden, uit deze sfeer zouden worden bevrijd en naar het bedrijvige leven van de hoofdstad worden overgebracht.

Ik bedoel allermint iets te zeggen ten nadeele der uitstekende ambtenaren, die er in den Haag ongetwijfeld zijn, maar toch gaven die beschouwingen heel veel weer van hetgeen ik in deze zelf voelde; en ziet, daar komt nu het hoofdbestuur ons voorstellen de Maatschappij te verplaatsen van Amsterdam naar den Haag! En dat juist met de toelichting, dat zij moet verblijven, „waar de regeeringsbureaux zijn.” De directeuren enz. van ons bureau, zoo lees ik, moeten niet alleen op bezoek kunnen gaan bij hun collega's (den *echten* secretaris-generaal enz.), maar zij moeten „herhaalden omgang” met hen hebben. Hetgeen, dunkt mij, ongetwijfeld streelend zal zijn voor hun ambtenaarshart.

Dit hoofdbestuursvoorstel, wordt het aangenomen, zal ongetwijfeld al diegenen uit de Maatschappij verdrijven, die het werk van den geneesheer in een ander licht beschouwen dan dat van een grondwerker, een diamantslijper et t. q. Het snijdt de banden door, die het vakbelang der artsen, op gelukkige wijze, verbonden met de geneeskundige wetenschap. Immers zullen wetenschappelijke werkers, die geen persoonlijk

belang hebben bij de vakactie der artsen, in deze Maatschappij niet meer op hun plaats zijn. In dezelfde richting gaat ook het voorstel tot splitsing van het „Tijdschrift”, een splitsing die noodzakelijk en binnen korten tijd moet voeren tot volslagen scheiding. Trouwens voor vakstrijd en propaganda is de wetenschap overbodig.

Symbolisch voor den geest, die dit hoofdbestuursvoorstel schiep, kenmerkend voor heel het streven, is de voorkeur voor den Haag boven Amsterdam. Wel bezit de hoofdstad enkele nuttige instellingen, als daar zijn: een Universiteit, een Akademie van Wetenschappen, een Genootschap tot Bevordering van Natuur- en Geneeskunde, een Herseninstituut, een van Leeuwenhoekhuis, een Tropisch-hygiënisch laboratorium; wel is de boekerij daar gevestigd, evenals die van de Maatschappij voor Pharmacie en van de meeste geneeskundige vereenigingen; wat baat dit alles, als de regeeringsbureaux ontbreken?

Bij de groote teleurstelling, die dit voorstel mij geeft, ben ik echter niet zonder moed. Ik kan mij niet denken, dat de Maatschappij het hoofdbestuur op dezen weg zal volgen en ik vertrouw, dat de algemeene vergadering het voorstel zal afwijzen.

Amsterdam, 26 April 1920.

N. VAN RIJNBEEK.

HERVORMING DER MAATSCHAPPIJ.

I.

Zoo wonderlijk als thans is het in de gansche lijdensgeschiedenis der Maatschappij-hervorming nog nooit toegegaan. Een hoofdbestuursvoorstel, dat de heele Maatschappij onderst boven keert en waartegen is het dagelijksch gesprek letterlijk iedereen verzet aanteekeent, wordt in het openbaar met de grootste onverschilligheid bejegend. Waar blijft thans de veelzijdige en ernstige gedachtenwisseling, die het vorig jaar zoo veel kolommen van het *Tijdschrift* heeft gevuld? Waarom zijn de zeer gewichtige bedenkingen van DE JAGER, VAN BRUGGEN en KOCH tot heden onweerlegd gebleven?

In stede van deze weerlegging, in stede van zulk een veelzijdig *Tijdschrift*-debat gaat de voorzitter der Maatschappij in de verschillende afdeelingen het voorstel persoonlijk bepleiten. Zelfs deed hij dit in Amsterdam, waar toch niet minder dan drie of vier hoofdbestuurders wonen, aldus onwillig betoogende, hetgeen overigens ook in de vergadering is gebleken, dat zijn medebestuurders geen voldoende opgewektheid of overtuiging bezitten om het voorstel aannemelijk te maken. Ik voor mij geloof niet, dat deze gang van zaken de meest wenschelijke is. In het onderwijs stel ik de viva vox zeer hoog. Hier echter, waar het gaat om een aan veel meeningsverschil onderhevig vraagstuk van bestuursregeling, ware het, dunkt mij, beter geweest, al de benodigde gegevens in druk aan de leden voor te leggen en niet een zóó grooten invloed toe te kennen aan een meeslepend redenaar, die geen even goed beslagen tegenstander tegenover zich vindt. Dat van zulk een bijeenkomst het gevolg is geweest, dat een groote afdeeling als Rotterdam nagenoeg eenparig het voorstel heeft aanvaard, dit levert voor mij een belangwekkende bijdrage op tot het vraagstuk van de psychologie der vergadering.

Het voorstel brengt ons allereerst een groote teleurstelling. Toen een jaar geleden velen in arren moede de vakbelangen uit de Maatschappij wilden bannen, is hun *vrede door de centralisatie* voorgespiegeld. De vakbelangen zouden uit hoofdbestuur en afdeelingen verdwijnen en voortaan worden behartigd door de Organisaties. „Het beginsel van 1903”, schreef SIKKEL, „was goed; de uitvoering heeft verzuimd door tijdige decentralisatie de Maatschappij als geheel te ontlasten”. En thans! Wat ons thans het hoofdbestuur biedt, is de op de spits gedreven centralisatie. Ik bedoel niet het in één huis vereenigen van de geheele administratie. Ik zou het zeker een voordeel achten, wanneer de organisaties zich in Amsterdam, in het gebouw der Maatschappij, vestigden. Maar waartoe deze overstelpende centralisatie van allen arbeid? De ziekenfondsmoeilijkheden in de mijnstreek en die met de Hollandsche Spoor behooren toch zeker tot het gebied der Centrale Organisatie. De overlading van het hoofdbestuur, door SIKKEL